

РЕЦЕНЗИЯ

От доц. д-р Яна Олег Дворецка

Нов български университет, департамент „Дизайн“

за кандидатурата за научна степен „Доктор“ в област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.2. Изобразително изкуство – за нуждите на департамент

„Дизайн“, НБУ

на ас. Мария Николаева Миличин

и документите, представени за присъждане на научна степен „Доктор“, както и научен труд на тема:

ДИЗАЙНЕРСКИ МЕТОДИ В ИЗГРАЖДАНЕТО НА УЕБ ПРОСТРАНСТВО

Научен ръководител: проф. д-р Елена Тодорова

I. Общо представяне на кандидата

Кандидатът Мария Николаева Миличин е добре познато лице за членовете на журито от Нов български университет - възпитаник на НБУ, с предишна бакалавърска степен "Социални дейности" и магистърска степен "Европеистика и социални науки" от Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Завършва БП "Мода" на НБУ през 2011 година и МП "Мода, стайлинг и бизнес стратегии" през 2016 година в един от най-силните випуски, водени от дизайнерите Веселин Йорданов и Сандра Клинчева. Дипломният проект на Мария Миличин е в основата на лейбъла M2V, създаден и разработван заедно с нейни колеги от магистърската програма. За годините на съществуването си M2V се очерта като един от силните млади брандове на българската модна сцена с естетичен почерк и разпознаваемо присъствие.

Познавам Мария от годините ѝ на студент в бакалавърската ни програма и като нейн преподавател мога да кажа, че освен с упоритост, отдаденост и отговорност, тя се отличаваше с интелектуален подход, критично мислене и творчески размах - качества, които днес демонстрира и като наш колега. Двете образования на Мария Миличин резонират в изследователските ѝ интереси и преподавателската ѝ експертиза: психология на дизайна, история и теория на дизайна, прогнозиране и тенденции, дигитален моден продукт.

II. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение.

Значението на изследването "ДИЗАЙНЕРСКИ МЕТОДИ В ИЗГРАЖДАНЕТО НА УЕБ ПРОСТРАНСТВО" се състои в неговото въздействие както върху научните, така и върху приложните аспекти на разработването на уеб сайтове.

Изследването допринася за теоретичното разбиране на начините за създаване на ефективни и удобни за потребителите уеб пространства. То разширява познанията за принципите, процесите и методологиите, свързани с проектирането на уеб интерфейс и предлага иновативни начини за концептуализиране и структуриране на уеб пространства. Резултатите от такива изследвания могат да доведат до разработването на нови теории и рамки за дизайн.

Разбирането на поведението и предпочитанията на потребителите при проектирането на уеб пространства може да послужи за създаването на по-ангажиращи и ефективни интерфейси.

Практическото значение на изследването включва подобряване на практиките за разработване на уеб сайтове, чрез прилагане на основани на доказателства стратегии за проектиране, което води до по-ефективни и ориентирани към потребителите резултати. Разбирането на методите за проектиране помага за създаването на уеб пространства, които улесняват положителното взаимодействие с потребителите, а подобреният дизайн допринася за повишаване на удовлетвореността, ангажираността и задържането им.

III. Цели и задачи на дисертацията.

Основната цел на дисертацията е да разработи система от методи за проектиране, които да служат като инструменти за изграждане на достъпно, естетично и ефективно уеб пространство. Поставени са следните задачи, които извеждат изследването до постигане на набелязаната цел:

- Преглед, изучаване и анализ на съществуващата литература по темата;
- Изследване на досегашните опити за създаване и прилагане на различни дизайнерски похвати във визуалния и дигиталния дизайн;
- Анализ на съществуващите дизайнерски методи за изграждане на уеб пространство;
- Разглеждане на мотивите за създаване и усъвършенстване на техники за дизайн като необходим акт на осъвременяване, позициониране и обогатяване на дигиталната среда;
- Представяне на мултидисциплинарния подход в проектирането на актуален дизайн;
- Представяне на ефективността от комбиниране на различни направления в изкуството и сфери на науката;

- Формулиране на универсални подходи и средства за проектиране и реализиране на дигитален и уеб дизайн.

IV. Актуалност и степен на познаване на състоянието на проблема.

Безмислено е да дискутираме актуалността на зададения проблем - 65% (5.35 милиарда) от световното население има достъп до интернет, а в световен мащаб интернет потребителите прекарват средно 6,6 часа на ден в мрежата, като я използват за информация, социални контакти, забавление, пазаруване и други дейности. Това превръща конструирането на уеб пространства в една от най-живите, актуални и конкурентни сфери на дизайна, която очевидно има нужда както от аналитична рамка, така и от постоянна актуализация на методите за изграждане.

Дисертационният труд е разделен на три части: I. Научни дизайнерски методи в изграждането на уеб пространство, II. Ефективни дизайнерски методи в изграждането на уеб пространство и III. Съвременни дизайнерски методи в изграждане на уеб пространство. Това на практика са три перспективи за изследване на проблема, които обаче се пресичат и обосновават през различни науки (психология, неврология, физика, математика, маркетинг и т.н.) и техните направления. В опита си да конструира система от методи за изграждане на уеб пространства, докторантката извършва прецизен анализ на състоянието на проблема - не само през обичайния исторически и хронологически преглед, но и през кръстосването на темата с всички сфери на научното познание, които имат отношение. Разгледани са не само основните парадигми на дизайна, но и конкретното им взаимодействие с потребителя, което отново ни връща на практическата значимост на изследването. В същото време в океана от достъпна информация, докторантката е успяла да синтезира тази, която най-адекватно ще подкрепи изследователската ѝ теза.

V. Коректност при цитирането на представителен брой автори.

Библиографията на дисертационния труд съдържа общо 152 заглавия. Цитирани са подобни научни трудове по дизайн, класификации на изследването на дизайна, статии, написани върху научни изследвания по темата. Подбраните източници показват задълбоченост на проучването и способност за изграждане на стабилна изследователска рамка.

VI. Съответствие на избраната методология и методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд.

В дисертационния труд на докторантката Мария Миличин са използвани разнообразни методологични похвати с цел решаване на поставените задачи. Сред тях са методът за провеждане на моментно проучване на примерите, методът на документален анализ, сравнение, синтез и систематизиране на събраните данни. Без да има претенции за всеобхватност и хронологичност, изследването се явява като обосноваващ доказателствен материал от различни източници, които доказват основната изследователска теза. Дисертацията сравнява технологични похвати и представя множество примери, които се използват в модерните принципи на изграждане на уеб среда. Направените изводи водят към основни и конструктивни заключения, които впоследствие доказват общата теза, която гласи че изграждането на уеб пространство включва поредица от процеси, съчетание на техники и методи, както и комбинация от визуално привлекателни и интерактивни елементи - процес, основан на интердисциплинарни научни тези, обхващащ с еднакъв акцент естетически, структурни, съдържателни и функционални компоненти в различни визуално-дигитални формати.

VII. Описание на приносите

Както вече споменахме, уеб дизайнът се е превърнал в неизменна част от ежедневието ни. В голяма степен той е свързващ елемент между потребителя и всички останали сфери на дизайна - моден, интериорен, графичен, продуктово и т.н. Предлагащото на информация, продукт, услуга, социална свързаност, форми на развлечения и др. в днешното общество преминава с лавинообразна скорост в дигиталното пространство за сметка на традиционните източници. В този контекст дисертационният труд на Мария Миличин се явява като една абсолютно необходима стъпка в разбирането на процесите при създаването на уеб среда. До този момент в българската научна литература липсва подобно задълбочено изследване и подробна класификация на дизайнерските алгоритми и комбиниране на методологии като функция за създаване на иновативни стратегии и концепции в изграждането на уеб пространства. Сред конкретните приноси на изследването са:

- Доказване на нуждата от система от различни дизайнерски похвати при изграждането на уеб пространства.
- Задълбочен преглед и анализ на различни дизайнерски подходи, класификация на методологиите и систематизиране на техните особености и характеристики.
- Изследване на функционирането на дизайнерските инструменти и подходи в процеса на изграждане на визуален и дигитален дизайн през влиянието им върху потребителя.

В допълнение, настоящото изследване създава солидна основа за предстоящи разработки, свързани с проектирането на дигитални пространства, интердисциплинарното взаимодействие между научните области и умелото създаване на визуална естетика и функционалност, необходими в съвременния уеб дизайн. Несъмнено теоретичната рамка е в състояние да доведе практически резултати - а именно проектиране и усъвършенстване на дизайнерски продукти, отговарящи на специфичните изисквания на съответните целеви аудитории.

VIII. Наличие на собствен принос при събирането и анализирането на емпиричните данни.

Тази дисертация е сред първите изследвания, проведени на български език, в областта на произхода и логиката на дизайна, изследването на структурата и подредбата на крайния продукт. Тя вероятно ще се окаже незаменим теоретичен учебен материал (каквото към момента липсва) за студенти и преподаватели, занимаващи се с уеб дизайн и графична реклама, както и за по-широка аудитория с интереси в тази област.

Темата за използване на дизайнерски методи в проектирането на уеб пространства не е нова, но представянето ѝ през взаимовръзката на създаване на уеб продукти с научни области като психология, медицина и социални науки е не само оригинална гледна точка, но и реален принос към една толкова практическа сфера, каквато е уебдизайна.

Разбирането на поведението, предпочитанията и мотивацията на потребителите са в основата на създаването на уеб продукти, които да отговарят на очакванията.

Психологията оказва огромно влияние върху визуалния дизайн на потребителските интерфейси. Елементи като цвят, оформление, типография и изображения се избират въз основа на психологически принципи, за да предизвикват определени емоции, да предават ефективно информация и да направляват поведението на потребителите. В добавка дисертационният труд обръща внимание на огромното влияние, което дигиталната среда има върху съвременния човек или както самата докторантка отбелязва:

"Със своите позитиви и негативи интернет и неговото съдържание са се превърнали в част от психическото здраве – присъщ елемент на човешката способност да търси, интерпретира и разбира информация."

Проучването демонстрира ползите и значението на интердисциплинарните функции, компоненти и инструменти в уебдизайна. То също така подчертава съществената взаимовръзка между различните научни области за постигането на съвременен, професионален, ефективен и естетичен дизайн.

IX. Оценка на съответствието на автореферата с основните положения и приносите на дисертационния труд.

Авторефератът е структуриран логически и отразява ясно и точно съдържанието на дисертационния труд. Добре формулирани са целите и задачите на изследването, както и теоретичните и практически приноси на дисертацията.

X. Преценка на публикациите по дисертационния труд.

По темата на дисертационния труд в научни реферирани издания са публикувани две статии:

Миличин, М. (2021). Типове уебстраници и техните основни роли в дигиталното пространство, *Сборник научни публикации на департамент Дизайн 7/2021 – 2022*, 141-153. Нов български университет. София.

Миличин, М. (2023). Дизайн мислене – креативен творчески процес и рационалност, *Сборник научни публикации на департамент Дизайн 8/2022 – 2023*, 201-213. Нов български университет. София.

XI. Заключение

Докторската теза на Мария Миличин изследва сложния и непрекъснато развиващ се дигитален пейзаж пейзаж на уебдизайна, хвърляйки светлина върху нови схващания и допринасяйки значително за съществуващия обем от знания в тази област. Цялостния анализ и новаторската методология на това изследване не само отговарят на критични въпроси, но и откриват перспективи за по-нататъшни проучвания. Представените констатации очертават сериозен потенциал за практически приложения в областта на изграждането на уеб пространства и ще послужат като ценна основа за бъдещи изследователски начинания и научни дискусии.

С убеденост предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъди образователна и научна степен „доктор” на Мария Николаева Миличин по шифър 8.2 „Изобразително изкуство“ (мода) – департамент „Дизайн“, докторска програма „Дизайн“ на Нов български университет.

Дата

15.02.2024

Подпис: